

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1217/2020
24.03.2021. године
Београд

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници тужиоца „Комерцијалне банке“ АД Београд, Филијала у Пожаревцу, коју заступа пуномоћник др Немања Алексић, адвокат из ..., против туженог АА из ... кога заступа пуномоћник Владимир Јорданов, адвокат из ..., ради дуга, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 6825/18 од 16.10.2019. године, у седници одржаној 24.03.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца, **УКИДА СЕ** пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 6825/18 од 16.10.2019. године и предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Петровцу на Млави П 342/18 од 25.06.2018. године, ставом првим изреке обавезан је тужени као јемац – платац по основу уговора о дугорочном динарском кредиту бр. ...-...-... од 01.03.2005. године да тужиоцу исплати потраживање у износу од 1.856.390,72 динара са затезном каматом на износ од 1.154.700,16 динара по стопи и начину обрачуна у складу са Законом о затезној камати од 11.09.2014. године до коначне исплате. Ставом другим изреке одбијен је тужбени захтев у делу којим је тражено да се тужени обавезе да тужиоцу на износ од 1.154.700,16 динара исплати затезну камату по стопи и начину обрачуна у складу са Законом о затезној камати од 24.07.2014. године до 11.09.2014. године, као неоснован. Ставом трећим изреке тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 421.144,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 6825/18 од 16.10.2019. године, укинута је првостепена пресуда у ставовима првом и трећем изреке и пресуђено тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се тужени обавезе као јемац – платац по основу уговора о дугорочном кредиту бр. ...-...-... од 01.03.2005. године да тужиоцу исплати потраживање у износу од 1.856.390,72 динара са затезном каматом на износ од 1.154.700,16 динара по стопи и начину обрачуна у складу са Законом о затезној камати од 11.09.2014. године до коначне исплате, па је укинута у целини решење о извршењу Основног суда у Петровцу на Млави Ив 206/14 од 23.10.2014. године. Тужилац је обавезан да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 421.608,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права са позивом на одредбу члана 404. ЗПП.

Врховни касациони суд је оценио да је ревизија дозвољена по члану 403. став 2. тачка 3. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 55/14), испитао је побијану пресуду на основу члана 408. тог закона и утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је као извршни поверилац поднео предлог за извршење на основу веродостојне исправе – менице серије ... од 23.07.2014. године против туженог као извршног дужника ради наплате дуга у износу од 1.854.432,31 динар са законском затезном каматом на износ од 1.154.700,16 динара почев од 24.07.2014. године, а по основу уговора о дугорочном динарском кредиту од 01.03.2005. године који је тужилац закључио са ББ, сада покојним оцем туженог. Решењем о извршењу Ив 206/14 од 23.10.2014. године усвојено је предложено извршење, али је по приговору туженог као извршног дужника решењем Ив 206/14 од 13.03.2015. године стављено ван снаге у делу којим је одређено извршење и предмет је достављен парничном суду ради настављања поступка као поводом приговора против платног налога. Наведени уговор о дугорочном динарском кредиту од 01.03.2005. године закључен је на основу уговора о регулисању међусобних односа у реализацији програма дугорочног кредитирања регистрованих пољопривредних газдинстава од 09.02.2005. године који је закључен између тужиоца, РС Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде и Гаранцијског фонда. Наведеним уговором предвиђена је обавеза банке да уколико корисник кредита у року не изврши плаћање доспелих обавеза у најкраћем року, покрене поступак принудне наплате доспелих потраживања банке, Министарства и Фонда, реализацијом инструмената обезбеђења. Уговор о кредиту одобрен је ради куповине пољопривредне механизације на рок од 5 година у износу од 15.000 евра у динарској противвредности. Тужени је као жирант 29.09.2005. године потписао меничну изјаву уз коју је достављена бланко меница својеручно потписана (меница гласи „по виђењу“ и „без протеста“) којом је овластио повериоца да меницу попуни ради наплате својих доспелих потраживања, као и да тужени солидарно јемчи као јемац – платац са осталим жирантима за исплату целокупног дуга по уговору о кредиту и уговору о издавању гаранције. Корисник кредита ББ преминуо је 28.10.2009. године и његова заоставштина је расправљена решењем О. .../... од 16.12.2009. године, као и допунским решењима од 25.05.2011. и 10.11.2014. године, тако што су за његове наследнике оглашени супруга ВВ и синови АА и ГГ који су споразумно извршили деобу наслеђене имовине. Вештачењем је утврђено да укупан дуг по уговору о кредиту на дан 23.07.2014. године износи 1.856.390,72 динара, од чега је главница 1.124.307,17 динара и уговорена камата 30.392,92 динара, док је законска затезна камата 701.690,56 динара. Поред тога утврђено је да је у предмету Основног суда у Пожаревцу П 31/18, тужилац поднео тужбу 24.04.2015. године против тужених ВВ, мајке туженог и ДД, стрица туженог, ради дуга по основу истог уговора о дугорочном динарском кредиту.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је усвојио тужбени захтев, осим за део каматног периода (од 24.07.2014. године до 11.09.2014. године), док је другостепени суд укинуо првостепену пресуду у усвајајућем делу и пресудио тако што је одбио тужбени захтев, укидајући у целини решење о извршењу Основног суда у Петровцу на Млави Ив 206/14 од 23.10.2014. године. Другостепени суд је на основу резултата расправе пред другостепеним судом утврдио да је правноснажном пресудом у предмету Основног суда у Пожаревцу П 31/18 супруга корисника кредита, ВВ као наследник обавезана да тужиоцу накнади дуг по предметном уговору о кредиту, а поред тога према њој и туженом ДД утврђено је да је тужилац овлашћен да као хипотекарни поверилац тражи намирење доспелог потраживања продајом заложене непокретности. По становишту другостепеног суда усвајањем тужбеног захтева у овој парници дошло би до двоструке наплате потраживања које потиче из истог правног односа, односно уговора о кредиту. Тужилац би усвајањем тужбеног захтева у овој парници добио још једну извршну исправу на основу које би могао да поднесе предлог за извршење и наплати потраживање два пута од различитих лица која одговарају за дуг сада пок. ББ.

Становиште другостепеног суда није правилно.

Одредбом члана 1002. став 2. Закона о облигационим односима (ЗОО) прописано је да јемац одговара за испуњење целе обавезе за коју је јемчио, ако његова одговорност није ограничена на неки њен део или на други начин подвргнута лакшим условима, док је одредбом члана 1004. став 3. прописано да ако се јемац обавезао као јемац – платац, одговара повериоцу као главни дужник за целу обавезу и поверилац може захтевати њено испуњење било од главног дужника, било од јемца, или од обојице истовремено (солидарно јемство).

Наведено значи да је тужилац овлашћен да спор ради остварења потраживања води против главног дужника и јемца платца заједно или сваког од њих појединачно, а у случају да је намирење потраживања обезбеђено са више средстава обезбеђења, поверилац приликом активирања средстава обезбеђења може вршити избор у смислу редоследа активирања средстава обезбеђења. Банка као поверилац може да активира и више средстава обезбеђења истовремено (уколико није утврђен редослед њиховог активирања), односно у могућности је да активира сва средства обезбеђења која су успостављена у циљу наплате кредита, а то значи да захтева враћања кредита од јемца платца, али и активирање свих заложних права која су успостављена у циљу обезбеђења наведеног потраживања. У сваком случају не може се догодити да поверилац комулирањем добије више него што износи обезбеђено потраживање због акцесорности залогне и јемства, односно правила о престанку потраживања или дела потраживања намирењем. С обзиром да је потписивањем меничне изјаве и бланко менице као средства обезбеђења тужени преузео на себе обавезу према тужиоцу као јемац – платац и у случају када би се од дужниковог наследника могла захтевати исплата само оног дела који одговара вредности наслеђене имовине, по члану 1008. ЗОО јемац одговара за цео износ обавезе за који је јемчио, па поверилац има право да захтева испуњење обавезе било од дужниковог наследника, било од јемца или од обојице у исто време.

Сагласно наведеном, другостепени суд због погрешне примене материјалног није потпуно утврдио чињенично стање у погледу обавезе туженог да намири предметно потраживање у ситуацији када је предметно потраживање обезбеђено са више средстава обезбеђења, будући да поверилац може да их активира истовремено уколико није утврђен редослед њиховог активирања. Другостепени суд ће у поновном поступку имати у виду да у овој врсти поступка (члан 460. ств 4. ЗПП) у одлуци о главној ствари суд одлучује да ли платни налог у целини или делимично остаје на снази или се укида (што изрека првостепене пресуде не садржи) као и да је у решењу о извршењу Ив 206/14 од 23.10.2014. године (које је стављено ван снаге у делу којим је одређено извршење) висина дуга 1.854.432,31 динар, а да је првостепеном пресудом одлучено о захтеву у износу од 1.856.390,72 динара.

На основу члана 416. став 2. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић